

Sosial bærekraft

Osen kommune
Forvaltningsrevisjon

FR1330
2025

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Frøya kommunes kontrollutvalg i perioden februar til september 2025. Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer/Trondheim, 23. oktober 2025

Anne Grete Wold

Oppdragsansvarlig revisor

Anna Ølnes

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra kontrollutvalget i Osen kommune. Vi har undersøkt tema sosial bærekraft, med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. Har kommunen relevant og oppdatert kunnskap om barn og unges levekår i kommunen?
2. Blir kunnskapen brukt i det systematiske og forebyggende arbeidet overfor barn og unge?
3. Iverksetter kommunen tiltak for å ivareta sosial bærekraft?

Revisjonstilnærmingen til sosial bærekraft er tett knyttet til kommunens arbeid med både folkehelse, strategisk planlegging og konkrete tiltak i tjenestene. Tilnærmingen har derfor omfattet alle disse områdene for å gi et samlet bilde av hvordan kommunen arbeider med sosial bærekraft i praksis.

For den første problemstillingen konkluderer revisor med at kommunen til dels har oppdatert kunnskap om barn og unges levekår gjennom ulike rapporter, undersøkelser og statistikk. Det foreligger imidlertid ikke en samlet og systematisert oversikt som gjør kunnskapen lett tilgjengelig for planarbeid og beslutningstaking. En folkehelsegruppe har tidligere bidratt for å sikre lovens krav i folkehelsearbeidet. Gruppa har i de siste årene hatt ujevn aktivitet, og mandat og organisering er under vurdering. Dette kan ha ført til noe manglende koordinering i kunnskapsinnhenting. Det finnes ikke dokumentasjon av konsekvensvurderinger basert på kunnskapsgrunnlaget.

I problemstilling to viser data som revisor har hentet inn at kommunen i noen grad bruker kunnskapsgrunnlaget til å utvikle konkrete tiltak, som for eksempel flerbrukshuset Nota. Barn og unge deltar i utforming av tiltak gjennom blant annet ungdomsråd og elevråd. Samtidig mangler kommunen dokumentasjon på hvordan kunnskapsgrunnlaget brukes som grunnlag for mål, planlegging og oppfølging av forebyggende arbeid, og koblingen mellom kartlegging / kunnskap og planarbeidet er utydelig.

For problemstilling tre har revisor konkludert med at kommunen har etablert flere tiltak som bidrar til sosial bærekraft. Det blir gjennomført systematiske og planlagte tiltak i skole og

barnehage, som har fokus på inkludering, mangfold og tidlig støtte til elever som trenger det. Videre legger kommunen til rette for fellesarenaer og et bredt spekter av fritidstilbud. Det blir vist til samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor, noe som gir forutsetninger for å fremme sosial deltakelse for barn og unge.

På tvers av tjenester finnes strukturer som familieteam og samarbeidsavtaler med helsestasjon, men samarbeidet er etter revisors vurdering ikke godt nok systematisert. Enkelte tjenester er ikke innlemmet i samarbeidet, og det er fortsatt rom for forbedring når det gjelder tverrsektorielt samarbeid.

Basert på vurderinger og konklusjoner, anbefaler revisor kommunedirektøren å

- utarbeide rutiner for å hente inn, analysere og gjøre tilgjengelig kunnskapsgrunnlag knyttet til folkehelsearbeidet.
- sikre at tilgjengelig kunnskapsgrunnlag blir brukt som grunnlag for å utarbeide kommunale planer og tiltak.
- evaluere tiltak jevnlig og systematisk, opp mot mål som er lagt i spesifikke program og i kommunale planer.
- videreutvikle samarbeidet mellom kommunale tjenester, og i særlig grad NAV, for å ivareta levekårsutsatte familier.

INNHold

Forord	3
Sammendrag	4
Innhold	6
1 Innledning	8
1.1 Bestilling	8
1.2 Problemstillinger	8
1.3 Om temaet	8
1.4 Metode	11
1.5 Kommunedirektørens uttalelse om rapport	13
1.6 Om kommunen	13
2 Kunnskap om barn og unges levekår	15
2.1 Problemstilling	15
2.2 Revisjonskriterier	15
2.3 Oversikt over barn og unges levekår	15
2.3.1 Datagrunnlag	15
2.3.2 Revisors vurdering	18
2.4 Vurdering av konsekvenser	18
2.4.1 Datagrunnlag	18
2.4.2 Revisors vurdering	19
3 Bruk av kunnskapen	20
3.1 Problemstilling	20
3.2 Revisjonskriterier	20
3.3 Kunnskap som grunnlag for arbeid med planer	20
3.3.1 Datagrunnlag	20
3.3.2 Revisors vurdering	21
3.4 Bruk av kunnskapsgrunnlaget i tiltaksutforming	22
3.4.1 Datagrunnlag	22
3.4.2 Revisors vurdering	22
3.5 Barn og unges medvirkning i utformingen av tiltak	23
3.5.1 Datagrunnlag	23
3.5.2 Revisors vurdering	23
4 Tiltak for å ivareta sosial bærekraft.....	25
4.1 Problemstilling	25
4.2 Revisjonskriterier	25
4.3 Tiltak som bidrar til mestring og inkludering	25
4.3.1 Datagrunnlag	25
4.3.2 Revisors vurdering	28
4.4 Samarbeid med aktører om tilgang til fellesarenaer og fritidsaktiviteter	28
4.4.1 Datagrunnlag	28
4.4.2 Revisors vurdering	30

4.5	Samarbeid for å identifisere og ivareta levekårsutsatte barn og familier	31
4.5.1	Datagrunnlag	31
4.5.2	Revisors vurdering	32
5	Konklusjoner og anbefalinger	34
5.1	Konklusjon.....	34
5.2	Anbefalinger	35
	Kilder	36
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	37
	Vedlegg 2 – Uttalelse.....	42

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Osen kommune har bestilt en forvaltningsrevisjon med tema sosial bærekraft. Bestillingen er gjort med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 06/25.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger blir besvart i denne forvaltningsrevisjonen:

1. Har kommunen relevant og oppdatert kunnskap om barn og unges levekår i kommunen?
2. Blir kunnskapen brukt i det systematiske og forebyggende arbeidet overfor barn og unge?
3. Iverksetter kommunen tiltak for å ivareta sosial bærekraft?

For å besvare problemstillingene, har revisor utarbeidet revisjonskriterier som kommunen blir målt opp mot. Kilder til kriteriene er hovedsakelig folkehelseloven, plan- og bygningsloven, barnehageloven, opplæringsloven og sosialtjenesteloven. Vi har i kapittel 1.3 og i vedlegg 1 (utledning av kriterier) forsøkt å synliggjøre sammenhengen mellom sosial bærekraft og de krav som kommunen skal ivareta etter lov og forskrift. Sammenhengene er mange og komplekse. Beskrivelsene er derfor ikke fullstendige, og vi har prøvd å framstille dem på en kort og lettfattelig måte. Ytterligere utdyping av temaet finnes i fotnoter.

1.3 Om temaet

Målene for bærekraftig utvikling innen 2030 er verden sin felles plan for å utrydde fattigdom, redusere ulikhet og stoppe klimaendringene. For å nå målene må det arbeides på tre områder¹:

- Klima og miljø
- Økonomi
- Sosiale forhold

Sosial bærekraft handler om at alle mennesker skal ha mulighet til et trygt og godt liv. Det innebærer tilgang til utdanning, arbeid, helsefremmende omgivelser og et liv uten diskriminering. Tillit, tilhørighet og gode nærmiljø er også viktige elementer.

¹ [Oppfølging av bærekraftsmåla i Noreg](#)

Den sosiale dimensjonen henger tett sammen med de to andre. Rettferdig fordeling og sosial trygghet bidrar til økonomisk stabilitet, mens tilgang til rene naturressurser er avgjørende for helse og livskvalitet. Derfor må de tre dimensjonene styrke hverandre.^{2 3}.

Kommunene har en sentral rolle i å sikre bærekraftig utvikling, inkludert sosial bærekraft. Gjennom sitt ansvar for samfunnsutvikling, arealplanlegging og leveranse av grunnleggende tjenester har kommunene direkte påvirkning på innbyggernes livskvalitet og sosiale vilkår⁴. Eksempler på dette er:

Forebygging og folkehelse: Gjennom folkehelsearbeid og forebyggende tiltak kan kommunene redusere sosiale helseforskjeller og sikre bedre levekår for sårbare grupper.

Tjenester: Kommunene er ansvarlige for tjenester som helse, barnehage, skole, kultur og sosialtjenester. Ved å sikre kvalitet og tilgjengelighet til disse tjenestene bidrar de til sosial inkludering og utjevning av sosiale forskjeller.

Medvirkning og deltakelse: Kommunene har ansvar for å involvere innbyggerne i beslutningsprosesser. Dette kan bidra til at ulike stemmer blir hørt og bidrar til å styre demokratiske verdier.

Likestilling og inkludering: Kommunene skal fremme likestilling og bekjempe diskriminering gjennom aktiv politikk, eksempelvis i arbeidsmarkedstiltak, utdanningstilbud og integrering av minoriteter.

Arealplanlegging: Kommunene skal utarbeide kommuneplaner som setter rammene for utvikling av arealer. Arealplanene skal ivareta samfunnsbehov, miljøhensyn og bærekraftig utvikling, og skal samsvare med nasjonale og regionale mål og retningslinjer.

Kommunenes ansvar er regulert i flere lover, blant annet i plan- og bygningsloven⁵ (krav om bærekraftige samfunnsplaner) og folkehelseloven⁶ (ansvar for å fremme befolkningens helse og livskvalitet). Dette gir kommunene både et juridisk og et praktisk ansvar for å fremme sosial bærekraft som en del av sin overordnede samfunnsrolle.

² [Fremsam. Veileder i sosial bærekraft for norske kommuner](#)

³ [FN Bærekraftig utvikling](#)

⁴ [KS FNs bærekraftsmål i kommunal planlegging.pdf](#)

⁵ [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\) - Lovdata](#)

⁶ [Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\) - Lovdata](#)

Basert på regjeringens beskrivelse av bærekraftsmålene, har revisor utarbeidet en oversikt over et utvalg av FNs bærekraftsmål, delmål og indikatorer som anses som særlig relevant for denne revisjonen, se figur 1.

Figur 1. Utvalg av FNs bærekraftsmål

Utvalgte mål	Beskrivelse	Utvalgte delmål	Utvalgte indikatorer
Mål 1 	Utrydde fattigdom	1.2. Halvere relativ fattigdom	- Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (1.2.2) - Personer 16 år og over med fattigdomsproblemer i henhold til levekårsundersøkelsen (1.2.e)
Mål 4 	God utdanning	4.1. Sikre at alle barn fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående skole 4.a. Bygge og oppgradere inkluderende og trygge skoler	- Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse ved utgangen av grunnskolen (4.1.1) - Andel elever som fullfører videregående opplæring etter fem/seks år (4.1.a) - Andel barn som går i barnehage (4.2.a) - Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning (4.2.b) - Andel elever som opplever mobbing to-tre ganger i måneden eller oftere (4.a.a) - Andel elever som trives "godt" eller "svært godt" på skolen (4.a.b) - Elever som er "litt enig" eller "helt enig" i at de gleder seg til å gå på skolen (4.a.c)
Mål 8 	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.6. Redusere andelen unge som verken er i arbeid eller utdanning	- Andel av unge (15-24 år) som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring⁷ (8.6.1) - Andel unge i alderen 15–29 år som er arbeidsledige (8.6.c)
Mål 10 	Mindre ulikhet	10.2. Fremme universell sosial, økonomisk og politisk inkludering 10.3. Gi alle like muligheter og stopp diskriminering	- Sysselsettingsandel, etter innvandringsbakgrunn og kjønn (10.2.a) - Utdanningsnivå for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen (10.3.a)
Mål 17 	Samarbeid for å nå målene	Målet understreker viktigheten av samarbeid på tvers av land, sektorer og nivåer for å oppnå de øvrige bærekraftsmålene.	

Kilde: Regjeringen.no⁷

⁷ [Bærekraftsmålene - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001⁸. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Osen kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3. Vi har hovedsakelig brukt to metoder for å samle inn data til dette prosjektet; dokumentgjennomgang og intervju.

Dokumentgjennomgang

Revisor har gjennomgått dokumenter som regnes som relevant for revisjonen.

De viktigste dokumentene er:

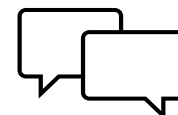
- Kommuneplan for Osen - samfunnsdel 2015 – 2026
- Osen kommune. Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og folkehelse, 2021
- Osen kommune. Bærekraftsrapport, 2024
- Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel med vedlagt utfordrings- og mulighetsnotat, 2025
- Årsberetning 2024
- Folkehelse og friskliv (nettside på Osen.kommune.no).
- Plan for forebygging og tidlig innsats Osen kommune (under utarbeiding)
- Rapportserie program for folkehelsearbeid, 2023. Sintef.

Intervjuer

Oppstartsmøte ble gjennomført i mars 2025, med kommunedirektør, leder for oppvekst og kultur og leder for helse og velferd. I august og september 2025 ble det gjennomført intervju med i alt 12 personer som har ulike roller i og i tilknytning til kommunen:

- Leder oppvekst og kultur
- Leder helse og velferd
- Leder organisasjon og virksomhetsstyring
- Leder samfunn og teknisk
- Leder i ungdomsrådet
- Enhetsleder Fosen barnevernstjeneste
- Pensjonert rektor skolen, sluttet i juni 2025
- Ny rektor skolen, begynte 1.8.2025
- Styrer barnehagen

⁸ NKRF = faglig interesseorganisasjon og kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal virksomhet. [RSK001](#).

- Spes.ped-lærer ved skolen
- Ansvarlig for Ungdomsklubben
- Nestleder for Fosen barneverntjeneste
- Saksbehandler NAV Nord-Fosen

11 av intervjuene ble gjennomført digitalt, mens ett ble gjennomført i Revisjon Midt-Norge sine lokaler i Steinkjer. Referater fra intervjuene er verifisert av alle informanter, og kun verifiserte intervjudata er brukt i rapporten.

Spørsmål i e-post

Revisor har i noen tilfeller henvendt seg direkte til aktører i kommunen via e-post for å svar på spesifikke spørsmål. Vi har fått svar på alle henvendelsene.

Bruk av generativ språkmodell (KI)

Revisor har brukt ChatGPT som støtte i arbeidet med å analysere dataene opp mot kriteriene. Verktøyet er primært brukt som hjelp til å systematisere datamengdene. Informasjon som kan identifisere kommunen eller enkeltpersoner er tatt bort når verktøyet blir brukt. Alle funn og vurderinger er kvalitetssikret av revisor.

Vurdering av metode

Revisjonen er gjennomført med metoder som er tilpasset problemstillingene. Det er brukt flere metoder, som hver for seg er egnet til å belyse spesielle sider ved problemstillingene, og sammen utfyller hverandre. Gjennomgang av dokumenter gir et relativt objektivt grunnlag for å evaluere kommunens planer og praksis opp mot lover, forskrifter og kommunens egne føringer. Metoden er spesielt nyttig for å undersøke om kommunen har utarbeidet planer, tiltak og rutiner, og hvordan disse blir fulgt opp i praksis. En svakhet ved dokumentanalyse er at den primært baserer seg på allerede eksisterende materiale, som kan være utdatert eller mangelfull. Metoden gir heller ikke innsikt i hvordan ansatte tolker eller praktiserer innholdet i dokumentene. Disse svakhetene kan vi kompensere for ved å kombinere med andre metoder, for eksempel intervjuer.

Intervju er en metode som gir innsikt i ansattes erfaringer, oppfatninger og praksis. Intervjuer gjør det mulig å utforske sammenhenger, kontekst og nyanser som ikke blir fanget opp gjennom dokumentanalyse. Intervjuer gir fleksibilitet til å stille oppfølgingsspørsmål og avdekke uventede temaer. Intervju som metode kan ha noen svakheter. Det er tids- og ressurskrevende arbeid, og det er viktig å være bevisst at informasjon om opplevelser og praksis er subjektive. Tolking av data fra intervjuer kan også føre til feiltolkninger. Disse svakhetene kan reduseres gjennom god planlegging, kombinasjon av metoder, verifisering av referater og systematisk analyse.

Revisor vurderer metodene som er brukt i denne revisjonen som pålitelige og etterprøvbare, og gir et tilstrekkelig grunnlag for vurdering av kriterier og konklusjonene i rapporten.

1.5 Uttalelse om rapport

En foreløpig rapport ble sendt til kommunedirektøren for uttalelse 26.09.2025. Revisjon Midt-Norge SA mottok svar 15.10.2025. Uttalelsen er vedlagt rapporten (vedlegg 2).

I etterkant av uttalelsen fra kommunedirektøren, har revisor hatt dialog med kommunen for avklaringer. Dette har medført at vi ikke har gjort endringer i rapporten som følge av uttalelsen.

1.6 Om kommunen

Kommunens administrative organisering er vist i Figur 2.

Figur 2. Osen kommune, administrativ organisering

Kilde: Osen.kommune.no, sist endret 14.01.2025

Osen kommune har per 1. kvartal 2025 894 innbyggere⁹. Ifølge SSB er det 168 innbyggere i Osen som er i alderen 0-19 år i 2025. 95 er gutter og 73 er jenter. Osen kommune deltar både i Fosen regionråd og Namdal regionråd. Barnevernet er organisert i Fosen barneverntjeneste, og tjenester i NAV er organisert i NAV Nord-Fosen.

I årsberetningen for 2024 framgår utviklingen i barne- og elevtall rapportert, se tabell 1.

⁹ [Kommunefakta – SSB](#)

Tabell 1. Utvikling i barne- og elevtall, Osen kommune

Skole / barnehage	2021	2022	2023	2024
Havgløtt barnehage	33	42	40	34
Strand skole	83	82	84	80
Osen kulturskole	13	15	21	24

Kilde: Osen kommune, årsberetning 2024

I årsberetning for 2024 rapporterer kommunedirektøren følgende: «I 2024 ble det i løpet av året rekruttert til vakante lederstillinger: Stabsleder med HR-ansvar, fagleder Helse og velferd, og fagleder Oppvekst og kultur. Det er gledelig at det har latt seg gjøre å rekruttere kvalifisert arbeidskraft på områdene. Det arbeides med å gjøre Osen kommune til en interessant organisasjon å jobbe i.»

Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet en egen bærekraftsrapport for Osen kommune i 2024¹⁰. Rapporten er ment å gi en oversikt og en ståstedsanalyse av arbeidet med bærekraft i kommunen. Den er bygd opp og strukturert rundt FNs bærekraftsmål, og inkluderer de ulike dimensjonene ved bærekraft. I rapporten er det brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder som belyser følgende:

- Om kommunens arbeid med bærekraft, inkludert «kommunen i tall» og statsforvalterens hovedbilde
- Ståstedsanalyse
- Innbyggerundersøkelse
- Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft

I oppsummeringen av ståstedanalysen blir det vurdert at Osen kommune ligger godt an i forhold til mange indikatorer, men at kommunen også har forbedringspotensialer på flere områder. Dette blir utdypet nærmere i neste kapittel (kap. 2.3.1).

¹⁰ [Bærekraftsrapport Osen kommune](#)

2 KUNNSKAP OM BARN OG UNGES LEVEKÅR

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet: **Har kommunen relevant og oppdatert kunnskap om barn og unges levekår i kommunen?**

2.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal ha skriftlig oppdatert og nødvendig oversikt og kunnskap om barn og unges levekår.
- Kommunen skal skriftlig vurdere konsekvenser og årsaksforhold på bakgrunn av oversikten.

Føring og kilder til kriterier for denne problemstillingen er primært hentet fra folkehelseloven og plan- og bygningsloven. Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3 Oversikt over barn og unges levekår

2.3.1 Datagrunnlag

Dokumentgjennomgang

Som nevnt i forrige kapittel, har fylkeskommunen i 2023 utarbeidet en **bærekraftsrapport**¹¹ for Osen kommune, der en ståstedsanalyse inngår. Det er identifisert utviklingsområder i rapporten som er knyttet til bærekraftmålene. Følgene identifiserte utviklingsområder anses relevante for denne revisjonen:

- Mål 4: God utdanning: Kommunen har hatt en økning i andelen unge utenfor arbeid, arbeidsmarkedstiltak og utdanning. I tillegg ligger kommunen bak snittet når det gjelder fullført utdanning, selv om andelen har økt i perioden.
- Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Kommunen har en lavere andel sysselsatte enn fylkessnittet, som i stor grad kan skyldes den lave andelen sysselsatte kvinner. I tillegg hadde kommunen en større økning i sykefravær etter 2020, som fortsatt i dag er høyere enn snittet i Trøndelag.

¹¹ [Bærekraftsrapport Osen kommune](#)

- Mål 10: Mindre ulikhet: Kommunen har hatt en økning i andel uføretrygdde, og har en høyere andel enn fylkessnittet. Kommunen har også en lavere andel som har fullført utdanning enn snittet.

Kommunestyret vedtok i mars 2025 (sak 24/25) et **planprogram** for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Planprogrammet inneholder også et utfordrings- og mulighetsnotat for Osen kommune, som et kunnskapsgrunnlag for planarbeidet. Her er det kort oppsummert fra bærekraftsrapporten, jf. forrige avsnitt. Det er også gjort en enkel risikovurdering knyttet til noen områder. Status knyttet til barn og unges oppvekstvilkår er ikke blant disse områdene.

På Osen kommune sin hjemmeside er et **nettsted** kalt Folkehelse og Friskliv¹². Et utfordringsbilde fra 2019 og en handlingsplan for folkehelse fra 2021 er presentert på dette nettstedet. Her står det at folkehelsearbeidet er organisert i en tverrfaglig folkehelsegruppe, hvor alle sektorene i kommunen er med.

Den siste **ungdataundersøkelsen** i Osen ble gjennomført i perioden februar-mars 2024. På ungdomstrinn var svarprosenten 94 (29 svar), og på mellomtrinn var den 80 (16 svar). Undersøkelsen presenterer ett bredt utvalg av temaer som omhandler barn og unges levekår. Ungdataundersøkelsene er ikke synliggjort på kommunens hjemmeside.

Folkehelseprofilene og **oppvekstprofilene** for 2024 og 2025 indikerer områder der kommunen både ligger bedre an og dårligere an enn landet som helhet. Profilene er ikke synliggjort på kommunens hjemmeside.

Osen kommune har deltatt i **Program for folkehelsearbeid i Trøndelag 2017-2027**¹³. I forbindelse med programmet har Sintef i 2023 utarbeidet en rapport¹⁴, og i rapporten inngår et kunnskapsgrunnlag om status for barn og unge i Osen. Rapporten gir kommunen noen avsluttende anbefalinger. Revisor kan ikke finne rapporten tilgjengelig på kommunens hjemmeside. På spørsmål fra revisor i e-post om hvordan kommunen har arbeidet med rapporten i ettertid, blir det svart følgende:

«Ang rapporten har den nok havnet mellom to stoler når rektor og daværende leder for oppvekst og kultur ha tredd ut av sin rolle. Men det er kjente utfordringer. Møteplass er et av punktene det er jobbet med: ungdomsklubben i Nota og Nota i sin helhet var

¹² [Folkehelse og Friskliv - Osen kommune](#)

¹³ [Om programmet - Trøndelag fylkeskommune](#)

¹⁴ [rapportserie-program-for-folkehelsearbeid_-osen-kommune290923.pdf](#)

utspring fra denne kartleggingen. Et sted å være for ungdommene, og konseptene «heim te påsk», «heim te jul» er arrangementer nettopp i henhold til dette. Skape tilhørighet og innenforskap. Magfolduka gjennomføres årlig, og har i år tematikken som har kommet fram fra Ungdomsrådet; å være annerledes med ulike diagnoser og utfordringer, synlige og usynlige. Ungdomsrådet har også blitt vitalisert».

Når det gjelder **tilstandsrapport fra skole og barnehage** svarer kommunen at det etter ny opplæringslov ikke er krav om at en tilstandsrapport skal presenteres i sin helhet for kommunestyret. Kommunestyret fikk derfor en muntlig orientering for både barnehage og skole høsten 2024. Ifølge leder for oppvekst, foreligger det ingen skriftlig dokumentasjon om innholdet i denne orienteringen.

Revisor finner ingen samlet oversikt over dokumentasjon om barn og unges levekår i kommunen.

Intervjuer

Ledere sier i intervjuer at de gjennomfører flere former for kunnskapshenting, blant annet elevundersøkelse, folkehelsedata og ungdata. Informanter fra skole trekker også fram Olweus-undersøkelsen som et viktig kunnskapsgrunnlag. Dataene er tilgjengelige, men små tall og personvern gjør at alt ikke publiseres. Det blir også sagt at tallmateriale og rapporter som kommunen mottar blir distribuert videre til tjenestene, og blir arkivert i kommunens arkivsystem. Det finnes enkelte analyser og innspill som tas med videre, blant annet fremkommer det behov for foreldreveiledning fra foreldregruppen i barnehage (foreldremøter) og oppfølging av ungdom som flytter ut for å gå på videregående skole.

To av informantene forteller at kommunen mangler kunnskap om barn og unge over 15 år. De har flyttet ut fra kommunen, og er i en mellomstusituasjon. Det er vanskelig å følge dem godt nok opp. Tiltak som «Heim til jul» skal styrke tilhørighet blant ungdom som bor på hybel i andre kommuner. Ungdomsrådet skaper møteplasser og jobber for inkludering, og rådet fungerer bedre nå enn det har gjort tidligere.

Flere informanter forteller også at det blir utarbeidet årlige tilstandsrapporter for barnehage og skole, der administrasjonen legger fram resultater og fortelle om fokusområder og utfordringer til kommunestyret. Resultatene fra elevundersøkelsen blir også presentert i kommunestyret.

Enhetsleder i barnehage forteller at de årlige foreldresamtalene er eksempel på informasjonsinnhenting. Da sjekkes det ut om det er noe hjemme som også kan påvirke barnet. Helsestasjonen har også kartlegginger. Hvis helsestasjonen ikke får utført enkelte tester, kan de blir gjennomført i barnehagen i stedet. Dette inngår i samarbeidsavtalen mellom barnehage og helsestasjonen.

Når det gjelder folkehelsegruppa som er omtalt på kommunens hjemmeside, forklarer leder for oppvekst i en epost at gruppa tidligere var aktiv, men at det har vært mange utskiftninger av deltakere i gruppa. Etter at leder for helse og velferd og leder for oppvekst begynte har de jobbet med å finne plan, struktur og veien videre. De avventer nå til helsesykepleier er på plass før de tar opp tråden igjen. De skal etter hvert avgjøre mandatet og hvem denne gruppa skal bestå av. Folkehelsegruppa har iverksatt tiltak rundt blant annet mangfoldarbeidet, og forvaltet midler fra folkehelsefondet. Gruppa har ikke vært aktiv, men intensjonen er å bygge dette opp igjen.

2.3.2 Revisors vurdering

Kommunen har skriftlig oppdatert og nødvendig kunnskap om barn og unges levekår, men oversikten er fragmentert og lite tilgjengelig.

Kommunen har flere kilder som til sammen gir informasjon om barn og unges levekår. Imidlertid mangler det en samlet, oppdatert og systematisert oversikt som gjør kunnskapen lett tilgjengelig og brukbar for beslutningstaking.

Kommunen henter data fra ulike systemer, men dataene blir ikke publisert systematisk, og det finnes ikke en samlet oversikt. Manglende kunnskap om barn og unge over 15 år som har flyttet ut, viser at kommunen har hull i kunnskapsgrunnlaget.

Revisor oppsummerer sin vurdering med at Osen kommune har innhentet relevant kunnskap om barn og unges levekår gjennom ulike rapporter og undersøkelser, men mangler en samlet, skriftlig og systematisert oversikt. Kunnskapen er delvis oppdatert, men det er svakheter i tilgjengelighet, systematikk og oppfølging av enkelte grupper.

En folkehelsegruppe har tidligere bidratt for å sikre lovens krav i folkehelsearbeidet. Gruppa har i de siste årene hatt ujevn aktivitet, og mandat og organisering er under vurdering. Dette kan ha ført til noe manglende koordinering i kunnskapsinnhenting.

Revisor vurderer at kommunen delvis innfrir kriteriet.

2.4 Vurdering av konsekvenser

2.4.1 Datagrunnlag

I dokumentene som er gjennomgått, finner revisor at vurdering av konsekvenser på bakgrunn av kunnskapsgrunnlag i liten grad er gjort.

Ledergruppa er relativt ny, så noen av lederne er usikker på hvor mye som er samlet inn av kunnskapsgrunnlag per i dag. I intervju blir det sagt at resultatene i undersøkelsene blir

diskutert på ledermøter. HR-leder sier at han har vært med i samtaler i ledermøter der det har blitt referert og diskutert omkring ulike undersøkelser. Han sier at inntrykket er at Osen er et bra sted å vokse opp for mange, men ikke alle. Det har vært snakket om hvorvidt helsetjenestene skal organiseres annerledes for å nå ut til flere, for eksempel barnefamilier.

Leder for helse forteller at det i ulike kommunesamarbeid kommer fram at det er felles problematikk for deltakerkommunene, noe som gjør at vi ønsker å jobbe aktivt for tidlig innsats – veiledning av foreldre, altså å trygge barna gjennom å trygge foreldrene. Det er også behov for bedre systematikk og felles forståelse mellom helse/omsorg og oppvekst. Det blir også sagt at det har vært mange utskiftninger i organisasjonen, slik at det strategiske arbeidet enda ikke er helt på plass. Kommunen får statistikk gjennom Trøndelag i tall (fylkeskommunen), oppvekst gjennomfører Ungdata-spørreundersøkelse, og kommunen har tilgang til rapporter. Men det mangler strukturering av tallmaterialet.

2.4.2 Revisors vurdering

Kommunen har ikke skriftlig vurdert konsekvenser og årsaksforhold på bakgrunn av oversikten.

Revisor finner at vurdering av konsekvenser på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget i liten grad er dokumentert skriftlig. Resultater fra undersøkelser og statistikk blir diskutert muntlig i ledermøter, men det foreligger ingen systematisk eller skriftlig dokumentasjon av konsekvensvurderinger eller analyse av årsaksforhold.

Ledelsen ser behov for bedre koordinering mellom helse/omsorg og oppvekst, og har ideer om tiltak som tidlig innsats, men disse vurderingene er ikke formalisert skriftlig. Revisor vurderer at en relativt ny ledergruppe gjør at det strategiske arbeidet og strukturen for vurdering av konsekvenser ennå ikke er etablert. Revisor vurderer at kommunen ikke innfrir kriteriet.

3 BRUK AV KUNNSKAPEN

3.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet: **Blir kunnskapen brukt i det systematiske og forebyggende arbeidet overfor barn og unge?**

3.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kunnskapen om barn og unges levekår skal inngå som grunnlag for arbeid med kommuneplaner.
- Kommunen skal innlemme kunnskapsgrunnlaget om barn og unges levekår i tiltaksutforming.
- Barn og unge skal medvirke i utformingen av tiltak.

Føringer og kilder til kriterier for denne problemstillingen er primært hentet fra folkehelseloven og plan- og bygningsloven. Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

3.3 Kunnskap som grunnlag for arbeid med planer

3.3.1 Datagrunnlag

I oppstartsmøtet blir det sagt at planprogrammet for planstrategi og samfunnsplanen er vedtatt, og at arbeidet med kommuneplanen blir gjennomført i 2025. Ut over dette er det Osen kommunes gjeldende samfunnsdel som er førende. Samtidig bidrar involverende budsjettprosesser sammen med politikerne til utvikling av strategi og tiltak knyttet til overordnede mål.

Kommunen har utarbeidet et **planprogram for kommuneplanens samfunnsdel**, som også inkluderer et utfordrings- og mulighetsnotat. Planprogrammet er vedtatt av kommunestyret 20. mars 2025. Ifølge tidsplanen skal ny kommuneplan behandles i kommunestyret i desember 2025. Utfordrings- og mulighetsnotatet er ment å dekke kravet i plan- og bygningsloven om et kunnskapsgrunnlag som utgjør utfordrings- og mulighetsbilde for den strategiske planleggingen. Den henviser kort til bærekraftsrapporten fra 2023 og Kommunerapporten fra Osen (2023) som dannet grunnlaget for bærekraftsrapporten.

Det foreligger en **Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og folkehelse** (kst 77/21) for perioden 2022 –2026. I den er det integrert en folkehelseplan, der det står at det er utarbeidet

et eget oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer for folkehelsa i Osen kommune (utfordringsbilde).

Det er utarbeidet **handlingsplan for folkehelseplan 2022** (kst 76/21), og i saksframlegget står det: «*Saken vurdert i et folkehelseperspektiv: Kommunene har en viktig rolle i helsearbeidet. Ett av målene i samhandlingsreformen er å bidra til at vi fremmer helse og forebygger bedre, at vi tar ansvar tidlig, er tett på der vi bor, lever og jobber. Kommunene har fått et større ansvar for forebyggende arbeid i helsetjenesten, og forebyggende arbeid på tvers av sektorer. Kommunen har utarbeidet en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer som kan danne grunnlag for vurderinger av satsinger på folkehelse i Osen. Folkehelsearbeidet bør være kunnskapsbasert, og tiltak bør settes inn ut fra status for folkehelsa, og ut fra hvor vi mangler tiltak per i dag*». Revisor kan ikke finne nevnte oversikt over helsetilstand i saksgrunnlaget eller som vedlegg til saken.

Kommunen er i ferd med å utarbeide en **plan for forebygging og tidlig innsats**, i henhold til barnevernloven §15-1. I kommunedirektørens årsberetning for 2024 står følgende: «*Barnevernsreformen med krav om plan for forebygging, trådte i kraft 01.01.2022. Helse- og oppvekstsektoren i Osen kommune har jobbet forebyggende, med fokus på tidlig innsats for barn og unge i 2024. Ferdigstilling og vedtak på plan, for kommunens arbeid med å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt, eller utvikler atferdsproblemer, ble utsatt til 2025.*» Revisor har fått forelagt et utkast. Det framgår ikke av dokumentet når planen skal vedtas i kommunestyret. Det kommer ikke fram av utkastet at det er brukt et lokalt kunnskapsgrunnlag som grunnlag for mål og tiltak.

Leder for oppvekst sier at kommunen jobber med en ny folkehelseplan i samarbeid mellom oppvekst og helse. Ferdigstillingen har blitt satt litt på vent på grunn av skifte av rektor og helsesykepleier. Arbeidet blir videreført utover høsten.

3.3.2 Revisors vurdering

Kunnskapen om barn og unges levekår inngår til en viss grad som grunnlag for arbeid med kommuneplaner.

Kommunen har et pågående planarbeid og flere tilgjengelige kunnskapskilder om barn og unges levekår, men det finnes ingen systematisk dokumentasjon på at denne kunnskapen faktisk er brukt som grunnlag for mål eller tiltak i kommuneplanarbeidet. Oversikter og analyser er ikke tilgjengelige for allmennheten, og arbeidet med kommuneplan og forebyggingsplan er forsinket. Revisor vurderer derfor kriteriet som delvis innfridd.

3.4 Bruk av kunnskapsgrunnlaget i tiltaksutforming

3.4.1 Datagrunnlag

Flerbrukshuset Nota har blitt til som et resultat av tilbakemeldinger iblant annet ungdataundersøkelsen, og alle informantene er samstemt i at dette har vært et viktig tiltak for barn og unge i Osen kommune. I kommunens årsberetning for 2024 står blant annet følgende: *«Nota skal utvikles som en arena for gode opplevelser, sosial tilhørighet og mulighet til utvikling for ungdommen spesielt, og befolkningen generelt.»* Nota er beskrevet mer inngående i kapittel 4 i denne rapporten, som handler om gjennomføring av tiltak.

Leder for teknisk sier at de bruker det som er av relevant kunnskap i eksisterende planer, og at flerbrukshuset Nota ble besluttet som følge tilbakemeldingene i en Ungdataundersøkelse. Ungdommene savnet et slikt hus. Flerbrukshuset rommer kulturarealer, musikkrom i tillegg til typiske idrettsaktiviteter, og det er mye aktivitet der.

Leder for oppvekst forteller at kommunen har satset på mangfoldsarbeid, som har kommet i stand etter ungdataresultater. De har etablert møteplasser, som flerbrukshuset Nota, og spesielle satsinger ved biblioteket med bakgrunn i disse kartleggingene.

En av de som ble intervjuet forteller at de synes kommunen er gode på å sette inn tiltak, men at de bør bli bedre på å sette de inn i et system: *«Alle strekker seg, og vil yte mer (...) men vi bør bli bedre på å sette det inn i planer og som sagt system. Hva gjør vi? Når skal det gjøres? Hvordan gjør vi det? Hvem skal gjøre det?»*

3.4.2 Revisors vurdering

Kommunen innlemmer til en viss grad kunnskapsgrunnlaget om barn og unges levekår i tiltaksutforming.

Kommunen bruker kunnskap om barn og unges levekår til å utvikle konkrete tiltak. Datagrunnlaget viser at flerbrukshuset Nota har blitt realisert etter at barn og unge har uttrykt behov for en slik møteplass i undersøkelser. Revisor finner ikke nødvendigvis en direkte sammenheng mellom kunnskapsgrunnlag, utforming av planer og tiltak som blir iverksatt.

Kommunen bruker kunnskapsgrunnlag om barn og unges levekår til å utvikle konkrete tiltak, som flerbrukshuset, mangfoldsarbeid og møteplasser. Tiltakene er i stor grad basert på Ungdata og andre kartlegginger, men det mangler systematikk og dokumentasjon på planlegging og oppfølging. Revisor vurderer derfor kriteriet som delvis innfridd.

3.5 Barn og unges medvirkning i utformingen av tiltak

3.5.1 Datagrunnlag

Revisor har fått tilgang til dokumenter som viser at kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag for levering av mulighetsstudie og bistand i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. En ekstern aktør (Norconsult) har fått tildelt oppdraget. Det kommer blant annet fram av dokumentasjonen at ekstern aktør skal arbeide med medvirkningsprosesser blant annet i barnehage, skole, blant barnefamilier og unge voksne.

Leder for teknisk sier at det har vært bred innbyggerinvolvering når det gjelder hvordan en ønsker å ha det i flerbrukshallen, og involvering i etterkant omkring innredning. Kulturlivet, idrettslivet, eldrerådet, elevrådet og FAU har vært involvert. Ungdomsskoleelevene har tidligere etterlyst et bygg som skjærer når «det er mye vær». Dette har resultert i at det nå bygges gapahuk på ungdomsskolens uteområde.

Leder for helse sier at barn og unge har medvirket på ulike måter i tiltaksutforming. Spesielt ungdomsrådet har vært involvert. Hun sier at Osen kommune ønsker å legge til rette for aktiv bruk av naturen og friluftslivet i kommunen, og dette skjer i samarbeid med skole og barnehage. Barn og unge har gitt innspill, og var med på prosessen fram mot realisering av flerbrukshuset.

Tidligere rektor var kontakt for elevrådet da han var rektor. Han har hatt god erfaring med å være tett på elevrådet. Det var jevnlig møter, hvor elevene ble invitert til å komme med innspill fra klasserådsmøter, samt ta saker med fra elevråd til klasseråd.

Ansvarlig for ungdomsklubben sier at ungdommene har fått være med å si hva de ønsker at klubben skal inneholde. Elever som sitter i elevrådet, pleier regelmessig å delta i klubben.

Leder for ungdomsrådet sier at rådet på eget initiativ diskutert resultater fra undersøkelser. De har jobbet med resultatene og diskutert hvilke tiltak som kunne settes i gang. De har vært i møter med avdelingsledere og folk som jobber med psykisk helse i Osen. Ungdomsrådet har møter hver måned, og har møte- og talerett i kommunestyret. Av saker som ungdomsrådet har jobbet med, blir det nevnt sommerjobb for ungdom (økonomisk støtte fra fylkeskommunen), møte med frivillighetssentralen og informasjon om ungdomsrådet i skolen.

3.5.2 Revisors vurdering

Barn og unge medvirker i utformingen av tiltak.

Kommunen har etablert formelle kanaler for medvirkning, blant annet ungdomsrådet, elevråd, FAU og medvirkning i barnehage og skole.

Barn og unge deltar aktivt i utforming av tiltak gjennom ungdomsrådet, elevråd, FAU og direkte medvirkning i barnehage og skole. Innspillene deres har blant annet påvirket etablering av flerbrukshuset, gapahuk på ungdomsskolen og innhold i ungdomsklubben. Kommunen har for tiden et aktivt ungdomsråd, som administrasjonen støtter opp om.

Det finnes tydelige og gjentakende prosesser hvor barn og unge har reell mulighet til å påvirke tiltak som berører dem. Revisor vurderer derfor kriteriet som innfridd.

4 TILTAK FOR Å IVARETA SOSIAL BÆREKRAFT

4.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet: **Iverksetter kommunen tiltak for å ivareta sosial bærekraft?**

4.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal gjennomføre tiltak som bidrar til at barn og unge opplever mestring og inkludering i barnehage og skole.
- Kommunen bør samarbeide med relevante aktører og tilrettelegge for at alle barn og unge har tilgang til et fellesarenaer og tilbud om fritidsaktiviteter.
- Kommunen skal samarbeide på tvers av tjenester og forvaltningsnivåer for å identifisere og ivareta levekårsutsatte barn og familier.

Føringer og kilder til kriterier for denne problemstillingen er primært hentet fra barnehageloven, opplæringsloven og sosialtjenesteloven. Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

4.3 Tiltak som bidrar til mestring og inkludering

4.3.1 Datagrunnlag

Skole

Osen kommune er tilknyttet Olweusprogrammet¹⁵, som har som målsetting å øke bevissthet og kunnskap om mobbing og innføre systematiske tiltak for å forebygge og stoppe mobbing. De fleste av de som ble intervjuet forteller uoppfordret at kommunen deltar i dette programmet.

Det blir sagt at Olweusprogrammet er blant de viktigste tiltakene i skolen. Programmet gjennomføres sammen med andre deltakerkommuner i regionen. PPT er også involvert. I Osen er arbeidet systematisert gjennom ansvarsfordeling, pålagte tema som skal tas opp og det er tema i personalmøter to ganger i året. Olweus bidrar til verktøy som sikrer at en del viktige aktiviteter blir gjennomført, og bidrar til de rutinene som er mest sentrale for å sikre

¹⁵ [Om Olweusprogrammet - Norge](#)

elevers læringsmiljø. Tidligere rektor ved Strand skole sier at skolen har et opplegg for forebygging, kartlegging og oppfølging av læringsmiljøet gjennom Olweus-programmet

Spes.ped-lærer sier at i arbeidet med Olweus er det føringer for kartlegging og oppfølging av mobbing. På spørsmål fra revisor om Olweus-arbeidet er evaluert i kommunen, svarer tidligere rektor at de har gjort vurderinger underveis i forbindelse med re-sertifiseringen, men har nok forbedringspotensialer i å koordinere og vurdere samlet informasjon fra Inkluderende praksiser-prosjektet, Olweus-programmet, elevundersøkelsen m.m.

Skolen deltar også i et prosjekt som kalles Inkluderende praksiser¹⁶. Hun sier at de har snakket mye om å få ting i system; «Vi gjør mye, men det er ikke satt helt i system». Sektormålene for grunnopplæringen er ifølge plan for Inkluderende praksiser (se fotnote):

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Tidligere rektor nevner også Inkluderende praksiser som en viktig innsats. I gjennomgangen av elevundersøkelsen, nasjonale prøver osv. skal ansatte blant annet «snu speilet» og se på egen praksis.

Han sier også at mangfoldsarbeidet er viktig. Det har vært arrangert mangfoldsuke siden 2015. Bakgrunnen var blant annet stygg språkbruk rettet mot kjønn, kultur, legning osv. Nå har Ungdomsrådet engasjert seg i dette, og har kommet med innspill om et årshjul for mangfoldsuken, slik at det ikke bare skal være ett arrangement for året.

Fra kommunens årsberetning s. 12 er følgende skrevet: *«Skolen/barnehagen har «Plan for språk- og leseutvikling» som fortsatt gjeldene. Lesing er en del av de grunnleggende ferdigheter som utgjør ett av to overordnede fokusområder hos oss. Det andre overordnede fokusområdet er rettet mot skolemiljø/læringsmiljø og er en mangeårig satsning framover i samarbeid med Fosen-nettverket. I «Inkluderende praksiser» bygges videre på mangfold- og inkluderingsarbeidet som allerede er nedlagt. Sammen med det å være en Olweus-skole danner det en god grunnmur for arbeidet for et godt læringsmiljø for barn og voksne».*

Leder for ungdomsrådet forteller at skolen jobber mye med mangfold og inkludering. Han har opplevd en fin ungdomskultur, og har hørt det fra andre også. Skolen arrangerer «Mangfoldsvevka». Det er ulike programposter som dekker mangfold. Det legges vekt på at

¹⁶ [Langsiktig-plan-for-Inkluderende-praksiser-2023-2028-DEKOM-og-Kompetanseløftet-i-Fosenregionen.pdf](#)

folk er forskjellige og at det er positivt. Temaer som har vært oppe er Pride, mobbing og psykisk helse. Det er også en satsing som heter «Fair play-vekka». Den handler om å jobbe i lag på tvers av klasser og skoletrinn. Ungdomsrådet deltok litt i planleggingen.

Barnehage

Enhetsleder for barnehagen sier i intervju at kommunen har jobbet mye med å få til et helhetlig løp, der prosjekt som barnehagen og skolen jobber med utgjør en sammenhengende helhet. Barnehagen har flere utviklingstiltak blant annet Sammen mot mobbing¹⁷. Barnehagen har utarbeidet et årshjul, der dette tiltaket er innlemmet. Revisor har fått denne oversendt. Temaet blir tatt opp i foreldremøter og på personalmøter. Enhetslederen er utdannet instruktør for tiltaket, og driver prosjektet sammen med virksomhetsleder barnehage i Åfjord, og PPT Nord-Fosen. Det er samme aktør som har utviklet Sammen mot mobbing som Olweus-programmet.

Enhetsleder forteller at barnehagen jobber etter en vid forståelse av mangfold. Det er god dialog med integreringskonsulenten og helsestasjon, og helsesykepleier er til stede i barnehagen omtrent en gang i måneden.

Det blir videre sagt at barnehagen jobber med språkbruk, holdninger og adferd, og at det er tett samarbeid mellom foreldre og ansatte rundt dette. Både FAU på skolen og foreldrene i barnehagen er involvert. Det jobbes planmessig i foreldremøter, i foreldresamtaler og gjennom en egen mangfoldsuke i kommunen.

Øvrige tjenester

Leder for helse og omsorg sier at det har vært skolehelsetjenesten som primært har bidratt til det forebyggende arbeidet opp mot barn og unge. Tjenesten har også til dels vært til stede i flerbrukshuset Nota utenfor skoletid, og mye av arbeidet er dekket via plan for idrett, fysisk aktivitet og folkehelse.

Det er ansatt ny helsesykepleier som starter i 100 % stilling 1. oktober 2025. Dette er samme person som nå har hatt ansvar for ungdomsklubben på kveldstid. Det blir i intervju sagt at det per august 2025 er uklart hvordan ungdomsklubben skal drives videre, og hvem som eventuelt er tiltenkt rollen som ansvarlig voksen på kveldstid.

Leder for organisasjon og virksomhetsstyring sier at store deler av budsjettet er rettet mot barn og unge, selv om det ikke alltid kommer eksplisitt fram. Bemanningen i barnehage og skole, kulturskole, samt Nota, er tiltak i budsjettet som betyr mye for barn og unge. I budsjettet er det også definert en stillingsdel til ungdomsklubben.

¹⁷ [Sammen mot mobbing - Norge](#)

4.3.2 Revisors vurdering

Kommunen gjennomfører tiltak som skal bidra til at barn og unge opplever mestring og inkludering i skole og barnehage

Revisor legger til grunn at kommunen gjennomfører Olweusprogrammet, som er et systematisk tiltak for å forebygge mobbing og sikre et godt læringsmiljø. Skolen deltar også i prosjektet Inkluderende praksiser, som har fokus på mangfold, inkludering og tidlig hjelp til elever som trenger støtte. Barnehage arbeider med programmet «Sammen mot mobbing», og tiltakene ser ut til å være systematisert gjennom ansvarsfordeling, faste temaer og oppfølging på personalmøter. Mangfoldsarbeid gjennom «Mangfoldsvekka» og «Fair Play-vekka» viser et aktivt fokus på inkludering.

Enkelte områder kan styrkes, spesielt koordinering og evaluering av samlede tiltak og stabil drift i ungdomsklubben, men det svekker ikke vurderingen av at tiltak faktisk blir gjennomført. Revisor anser kriteriet som innfridd.

4.4 Samarbeid med aktører om tilgang til fellesarenaer og fritidsaktiviteter

4.4.1 Datagrunnlag

Flerbrukshuset Nota, som ble ferdigstilt i 2024, blir av alle informantene regnet som et viktig tiltak for aktivitet, fellesskap og inkludering for barn og unge. I kommunens årsberetning for 2024 s. 12 står følgende:

«Råbygget ble levert etter prosjektplan i 2024. Nota skal utvikles som en arena for gode opplevelser, sosial tilhørighet og mulighet til utvikling for ungdommen spesielt, og befolkningen generelt. Nota er blitt ferdigstilt med flotte innvendige lokaler som beriker skolens muligheter i stor grad. Organisering, regler og rutiner etableres etter hvert som vi gradvis tar de nye lokalene i bruk. I tilknytning til fokusområde skolemiljø/læringsmiljø har også uteområdet stor betydning for trivsel og et trygt og godt miljø for alle elever. Dette er lagt planer for dette som blir gjennomført i 2025. Aktiviteten i Nota etter åpning er jevn, god og mangfoldig. De minste deltar i basseng, allidrett, fotball, dans og andre organiserte aktiviteter, i tillegg til å besøke biblioteket. Barnehagen og skolen og kulturskolen har fått gode lokaler til benyttelse i sin åpningstid. Etter skoletid er aktiviteter for barn og unge prioritert, da er det organiserte aktiviteter gjennom idrettslaget og kulturskolen. Innebandy, allidrett, fotball, Fritidsklubb og ulike andre arrangementer bookes inn jevnlig. (...) Det har vært stor aktivitet i Nota etter oppstart, av alle aldersgrupper. Nye aktiviteter har kommet til underveis og flere aktører ser Nota

som en god arena å møtes og skape sammen. Osen er godt på vei til å gjøre flerbrukshuset Nota et hus for alle».

Ansvarlig for ungdomsklubben forteller at klubben, som nå holder til i Nota, er inndelt i mellomtrinn og ungdomstrinn opp til 18 år. Det pleier å være godt oppmøte, stort sett alle på mellomtrinn. De forsøker å se om det er et mønster i hvem som kommer eller ikke, om noen føler seg utenfor, om de har noen å henge med. Hun opplever at barn og unge har det fint i Osen, men og at det gjerne kunne vært flere tilbud. Hun sier at det tidligere har vært ønske om en garasje for å mekke i og crossbane.

Leder for helse sier at det gjennom flerbrukshuset og idretten skal legges det til rette for lavterskel aktiviteter. Det har også blitt lagt til rette for at barn og unge skal trives på skoleområdet, også i fritiden, for eksempel i ballbingen, ved bruk av ulike apparater og gapahuk. Andre tiltak er for eksempel turgrupper.

Det er opprettet en liten koordinatorstilling for flerbrukshuset, som har som oppgave å legge til rette og involvere andre aktører. Bygdetunet prøver å få med de unge på aktiviteter som barn og unge var med på i «gamledager». Dette skal kommunen se nærmere på i forbindelse med strategiarbeidet og revidering av kriterier for tilskudd. Kommunen har gitt tilskudd til ulike aktiviteter gjennom et folkehelsefond.

På kommunens hjemmeside står det informasjon om at frivillige og private kan søke om tilskudd til inkludering av barn og unge¹⁸. På forespørsel fra revisor, svarer kontaktperson for ordningen at kommunens rangering av søknader har hjemmel i Forskrift om tilskudd til inkludering av barn og unge og at utarbeiding av kriterier er satt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Rangering av søknadene blir gjort av ordfører og kommunal ledelse, samt innspill fra Ungdomsrådet. I 2024 var det 8 søknader til tilskuddet, og tiltaket «Inn på Tunet» fikk innvilget kr. 50.000 etter innstilling fra Osen kommune og behandling i Bufdir. Begrunnelsen for innstillingen fra kommunens side var at tiltaket treffer mange unge med spesielle utfordringer inne psykisk og fysisk helse og bidrar til inkludering av utenforskap.

Leder for teknisk sier han ikke har direkte ansvar for frivilligheten, men at han har ansvar for tilrettelegging for noen aktiviteter. Nå arbeider kommunen med uteområdet ved flerbrukshuset med blant annet ballbinger, leikeapparater og andre nærmiljøaktiviteter. Frivilligheten er involvert, for eksempel hagelaget, sammen med barn og unge. Kommunen jobber også med å få til dagsturhytte i nærområdet. Det er politiske vedtak på finansiering av disse tiltakene.

¹⁸ [Tilskudd til inkludering av barn og unge 2025 - Osen kommune](#)

Leder for oppvekst forteller at kommunen ønsker å trekke kulturskolen tettere inn i forebyggende tiltak, og er i dialog med ulike aktører som også kommende skoleår vil bidra inn i kulturskolen med ulike prosjekter, for eksempel i ferier. Levekårsutsatte familier har i dag ingen mulighet for å få støtte for at barna kan delta i kulturskolen.

Ellers blir det i intervjuer sagt at det finnes et barnekor i regi av frivillige, og dessuten har kommunen godt svømmetilbud. Bassenget er åpent fra høstferie til påske, da har idrettslaget badevakter som holder bassenget kveldsåpent 1-2 dager i uka både for barn og voksne. Ungdomsklubben er åpen en gang i uken, og har egen gruppe for mellomtrinnet og egen gruppe for ungdomstrinn og videregående elever. En velforening er aktiv, og skaper aktiviteter for alle. De får med seg mange yngre innbyggere. Det er både fysiske trivselstiltak og andre trivselstiltak. Kommunen er også i ferd med å etablere en frivillighetssentral.

Spes.ped.koordinator forteller at kulturskolen, ungdomsklubben og flerbrukshuset er viktige arenaer for barn og unge. Skolen har kontakt med bedrifter om elever som kan ha nytte av utplassering. I ansvarsgruppene blir det ofte snakket om betydningen av å delta i sosiale sammenhenger og de diskuterer muligheten for støttekontakt med foreldre. Hun forteller videre at idrettslag gir barn og unge muligheter for å være med på ski, turn, fotball og svømming. Det har også nettopp blitt opprettet «Mental helse for ungdom», der ungdommer i bygda har vært pådrivere for å få startet denne gruppa med god støtte fra kommunen.

4.4.2 Revisors vurdering

Kommunen samarbeider med relevante aktører og tilrettelegge for at alle barn og unge kan ha tilgang til et fellesarenaer og tilbud om fritidsaktiviteter

Revisor vurderer at kommunen har hatt en tydelig satsing på fellesarenaer, gjennom bygging av flerbrukshuset Nota, utvikling av uteområder og etablering av ungdomsklubb. Det anses at kommunen har et bredt tilbud av aktiviteter som favner både idrett, kultur, sosialt og lavterskeltilbud. Revisor vurderer videre at det er etablert samarbeid med relevante aktører i kommunen og i frivillig sektor, blant annet idrettslag, skole og kulturskole.

Revisor vurderer oppsummert at kommunen legger til rette for at barn og unge har tilgang til fellesarenaer og et bredt spekter av fritidstilbud, sett i lys av at kommunen er såpass liten. Revisor anser kriteriet som innfridd.

4.5 Samarbeid for å identifisere og ivareta levekårsutsatte barn og familier

4.5.1 Datagrunnlag

Leder for helse sier i intervju at tjenestene er små og sårbare, og at det er en utfordring. Det er en liten og gjennomskiktig kommune. Noen ganger blir den som skal yte tjeneste for nær mottakeren av tjenester. Kommunen har i enkelttilfeller kjøpt tjenester fra andre kommuner eller private leverandører. Leder for helse forteller videre at de jobber med en plan for forebygging og tidlig innsats. Planen beskriver at kommunen skal jobbe etter modell som skal bidra til tidlig innsats og samordning av tjenestene. Det blir sagt at kommunen trenger å tydeliggjøre hvordan ansvarsgrupper fungerer, når koordinatorene skal inn, og hvilket ansvarsområde hver sektor har. Dette vil komme fram og tydeliggjøres når kommunen har vedtatt planen og skal iverksette den. Med en ny plan for forebygging og tidlig innsats, skal kommunen legge vekt på forebygging og fokus på hvordan vi skal ivareta utsatte barn på ulike områder, det være seg i familie, barnehage, skole og fritid m.m.

Tidligere rektor forteller at Osen har flere barn fra andre land, og det kan være utfordrende å lykkes med inkluderingen. Norskopplæring er en vesentlig faktor i den sammenhengen, og skolen har valgt å styrke innsatsen på dette området forrige skoleår for denne gruppen.

Tidligere rektor sier også at kommunen har fosterhjemsplasserte barn og unge i skolen. Disse kan være ekstra sårbare barn. Det betyr at mer av ressursene må rettes inn mot disse gruppene. Det medfører også kontakt og møtevirksomhet med hjemkommuner og ansvarsgrupper for best mulig oppfølging av den enkelte. Samarbeidet med barnevernet og PPT er vesentlig i denne sammenhengen. Kvaliteten i samarbeidet med barnevern i ulike kommuner oppleves fra skolens side som varierende, og kan påvirke hvor godt «laget rundt barnet» fungerer. Han sier at samarbeidet stort sett er bra, men det kan være frustrasjon rundt at det går sakte og at praktiseringen av taushetsregelverket fortsatt er strengt.

Enhetsleder for barnehage forteller i intervju at det er inngått en samarbeidsavtale mellom helsestasjon og barnehagen. Samarbeidsavtalen beskriver hvordan samarbeid skal skje både på individnivå og systemnivå. Den beskriver også Familieteam, som består av helsesykepleier, barnevern, psykiatrisk koordinator, kommunelege og PPT. Familieteamet kan være behjelpelig med tverrfaglig veiledning til barnehagepersonalet i enkelte saker med samtykke fra foresatte, eller for anonym drøfting. Revisor har fått tilsendt samarbeidsavtalen. Den er ikke datert.

Leder for helse og velferd forteller at samarbeidet på konkrete saker kommer an på hvilken tjeneste brukerne henvender seg til først, og det er tjenestene som vurderer hvilke andre tjenester som må involveres. For å få til et godt samarbeid i saker må tjenestene skaffe

samtykke. Der brukerne ikke føler behov for andre tjenester, er det også vanskelig å få samtykke. Skolen har flere å spille på, mens helse er bare en i hver tjeneste og vil være mere sårbare, sårbare ved fravær i tjenesten, men også sårbar ved at man ikke kan tilby flere behandlere. Leder helse og velferd har ansvar for koordinerende enhet, og har fokus på sårbarheten for å se på gode løsninger der det vil være behov. Hun sier videre at kommunen trenger å være tettere på før overganger. Det som ser ut til å gå bra mot slutten av grunnskolen, kan bli utforende ved overgang til videregående skole. De fleste ungdommene blir hybelboere ved overgang til videregående skole.

Leder for helse forteller at levekårsutsatte familier får sosialhjelp og hjelp fra NAV om de har krav på det. Det ble etablert en boliggruppe i 2024. Der møter flere tjenester, men kommunen ønsker også å få med NAV. De kan gi informasjon om det kan være behov for flere tjenester/boliger som kommunen ikke har hatt oversikt over. Representant fra NAV bekrefter også i intervju at kommunen ønsker å ha dem med i gruppa, men de har per september 2025 ikke blitt tatt inn. Møtene i boliggruppa skal utvikles til å bli inntaksmøter, med en mere synlig strategi og plan fremover.

Enhetsleder for barnehage sier i intervju at barnehagen skal ha oversikt over barn som er særlig utsatt, det kan gjelde økonomi og sosiale utfordringer. Kommunen er bevisste på at barnehageopphold skal være lavterskel, og har utarbeidet en liste med informasjon om anbefalinger til foreldre. Blant annet anbefaler barnehagen å bruke brukt utstyr.

Representanten for NAV forteller i intervju at samarbeidet med kommunen i stor grad er uformelt. Det kunne vært mer systematisk og regelmessig samarbeid, ikke ad hoc slik det er nå. Det er en styrke at det er små forhold og at ansatte i ulike tjenester kjenner til hverandre, men det kan også være en svakhet. Ifølge NAV har ikke Osen kommune vedtatt egen minstesats på økonomisk sosialhjelp, men NAV gjør vurderinger ut fra statens veiledende satser.

4.5.2 Revisors vurdering

Kommunen samarbeider til en viss grad på tvers av tjenester og forvaltningsnivåer for å identifisere og ivareta levekårsutsatte barn og familier

Revisor vurderer at Osen kommune har etablert tiltak som legger til rette for samarbeid mellom tjenester, for eksempel familieteam, der helsesykepleier, barnevern, psykiatrisk koordinator, kommunelege og PPT deltar. Det foreligger også en samarbeidsavtale mellom barnehage og helsestasjon som beskriver både individ- og systemnivå. Kommunen har igangsatt boliggruppe

for å følge opp familier med behov for bolig og sosial støtte, men NAV er enda ikke innlemmet i denne gruppen.

Forebyggende plan er under utarbeidelse, og revisor vurderer at samarbeidet ikke er fullt systematisert eller implementert, og enkelte tjenester og eksterne aktører er fortsatt ikke fullt integrert. Revisor anser derfor kriteriet som delvis innfridd.

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

5.1 Konklusjon

Følgende problemstillinger er undersøkt i denne forvaltningsrevisjonen:

1. Har kommunen relevant og oppdatert kunnskap om barn og unges levekår i kommunen?
2. Blir kunnskapen brukt i det systematiske og forebyggende arbeidet overfor barn og unge?
3. Iverksetter kommunen tiltak for å ivareta sosial bærekraft?

For den første problemstillingen konkluderer revisor med at kommunen til dels har oppdatert kunnskap om barn og unges levekår gjennom ulike rapporter, undersøkelser og statistikk. Det foreligger imidlertid ikke en samlet og systematisert oversikt som gjør kunnskapen lett tilgjengelig for planarbeid og beslutningstaking. En folkehelsegruppe har tidligere bidratt for å sikre lovens krav i folkehelsearbeidet. Gruppen har i de siste årene hatt ujevn aktivitet, og mandat og organisering er under vurdering. Dette kan ha ført til noe manglende koordinering i kunnskapsinnhenting. Det finnes ikke dokumentasjon av konsekvensvurderinger basert på kunnskapsgrunnlaget.

I problemstilling to konkluderer revisor med at kommunen i noen grad bruker kunnskapsgrunnlaget til å utvikle konkrete tiltak, som for eksempel flerbrukshuset Nota. Barn og unge deltar aktivt i utforming av tiltak gjennom blant annet ungdomsråd og elevråd. Samtidig mangler kommunen dokumentasjon på hvordan kunnskapsgrunnlaget brukes som grunnlag for mål, planlegging og oppfølging av forebyggende arbeid, og koblingen mellom kartlegging / kunnskap og planarbeidet er utydelig.

For problemstilling tre er konklusjonen at kommunen har etablert flere tiltak som bidrar til sosial bærekraft. Det blir gjennomført systematiske og planlagte tiltak i skole og barnehage, som har fokus på inkludering, mangfold og tidlig støtte til elever som trenger det. Videre legger kommunen til rette for fellesarenaer og et bredt spekter av fritidstilbud. Det vises til samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor, noe som gir forutsetninger for å fremme sosial deltakelse for barn og unge.

På tvers av tjenester finnes strukturer som familieteam og samarbeidsavtaler med helsestasjon, men samarbeidet er etter revisors vurdering ikke godt nok systematisert. Enkelte

tjenester er ikke innlemmet i samarbeidet, og det er fortsatt rom for forbedring når det gjelder tverrsektorielt samarbeid.

5.2 Anbefalinger

Basert på vurderinger og konklusjoner, anbefaler revisor kommunedirektøren å

- utarbeide rutiner for å hente inn, analysere og gjøre tilgjengelig kunnskapsgrunnlag knyttet til folkehelsearbeidet.
- sikre at tilgjengelig kunnskapsgrunnlag blir brukt som grunnlag for å utarbeide kommunale planer og tiltak.
- evaluere tiltak jevnlig og systematisk, opp mot mål som er lagt i spesifikke program og i kommunale planer.
- videreutvikle samarbeidet mellom kommunale tjenester, og i særlig grad NAV, for å ivareta levekårsutsatte familier.

KILDER

Barnehageloven (2005) Lov om barnehager LOV-2005-06-17-64. Lovdata.

Folkehelseloven (2011) Lov om folkehelsearbeid LOV-2011-06-24-29. Lovdata.

Helse- og omsorgstjenesteloven (2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. LOV-2011-06-24-30. Lovdata.

Opplæringsloven (2023) (Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa LOV-2023-06-09-30. Lovdata.

Plan- og bygningsloven (2008) Lov om planlegging og byggesaksbehandling LOV-2008-06-27-71. Lovdata.

Sosialtjenesteloven (2009) Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen LOV-2009-12-18-131. Lovdata.

FNs barnekonvensjon (1991) FNs konvensjon om barnets rettigheter. Regjeringen.

Folkehelseinstituttet: Folkehelseprofil og Oppvekstprofil Osen kommune 2025

[Fremsam](#) (udatert) En veileder i sosial bærekraft for norske kommuner

Regjeringen (2024) Oppfølging av bærekraftsmålene i Norge

Respons analyse 2023. Kommunerapport 2023, grunnlag for bærekraftsrapport Osen kommune 2024

SSB (2025) Kommunefakta Osen kommune: [Kommunefakta – SSB](#)

Trøndelag fylkeskommune 2023. Evaluering av satsningen «Mangfold – STOLT tå den æ e UANSETT» i Osen kommune.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Grunnloven
- Lov om folkehelsearbeid
- Plan- og bygningsloven
- Lov om barnehager
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Barnevernloven
- FNs barnekonvensjon

Til problemstilling 1: Har kommunen relevant og oppdatert kunnskap om barn og unges levekår i kommunen?

Formålet med folkehelseloven (fhl § 1) er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet har mye til felles med den sosiale dimensjonen i [FNs mål for bærekraft](#)¹⁹. Fram til i dag har sosiale forhold fått mindre oppmerksomhet enn de to andre dimensjonene i bærekraftmålet, nemlig klima og økonomi. FN er tydelig på at også sosiale forhold er en viktig del av bærekraftmålet.

Kommunen har et særskilt ansvar i folkehelsearbeidet, og skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse og bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen (fhl § 4).

¹⁹ [Bærekraftsmålene - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Folkehelseloven § 5 om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen sier at kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi (fhl § 6) og en drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven (pbl) § 10-1. Videre skal kommunen i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor.

Utlede kriterier:

- Kommunen skal ha skriftlig oppdatert og nødvendig oversikt og kunnskap om barn og unges levekår
- Kommunen skal skriftlig vurdere konsekvenser og årsaksforhold på bakgrunn av oversikten

Til problemstilling 2: Blir kunnskapen brukt i det systematiske og forebyggende arbeidet overfor barn og unge?

Folkehelseloven § 7 angir at kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

I plan- og bygningsloven § 3-1 om oppgaver og hensyn i planlegging, skal blant annet planleggende myndighet legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet (§ 3-1, pkt e) og fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet (§ 3-1, pkt f).

Både Grunnloven § 104 og Barnekonvensjonen artikkel 12 regulerer barns rett til medvirkning. De overordnede prinsippene i Barnekonvensjonen og Grunnloven er innlemmet i formålsparagrafen i plan- og bygningsloven. Dette pålegger alle som driver planlegging og byggesaksbehandling å ta hensyn til barn og unges oppvekstsvilkår²⁰. Plan- og bygningsloven

²⁰ [Barn og unge i plan og byggesak](#)

§ 5 om medvirkning sier at kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

Utlede kriterier:

- Kunnskapen om barn og unges levekår skal inngå som grunnlag for arbeid med kommuneplaner
- Kommunen skal innlemme kunnskapsgrunnlaget om barn og unges levekår i tiltaksutforming
- Barn og unge skal medvirke i utformingen av tiltak

Til problemstilling 3: Iverksetter kommunen tiltak for å ivareta sosial bærekraft?

Gode oppvekstvilkår er avgjørende for barn og unges mulighet til læring og utvikling. Barnehager og skoler som løfter alle barn, uavhengig av foreldrenes bakgrunn, er blant de viktigste bidragene for å skape like muligheter for alle og hindre utenforskap. Unge som dropper ut av skoleløpet, eller står i fare for å gjøre det, må sikres tett oppfølging²¹.

Både i opplæringslova og i barnehageloven legges det vekt på å sikre et inkluderende miljø og støtte for alle barn og unge. Kapittel 12 i opplæringslova beskriver krav til elevenes skolemiljø, og § 12-2 angir at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring. § 12-4 beskriver skolens aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt for å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø. Kapittel VIII i barnehageloven omhandler psykososialt barnehagemiljø, og § 41 beskriver blant annet at barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

Også i barnevernlovens formålsparagraf (§ 1) står det at loven blant annet skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

Deltakelse i fritidsaktiviteter og uorganiserte aktiviteter bidrar til at barn og unge opplever sosiale fellesskap og tilhørighet, og til mestring og uformell læring. Dette er derfor også viktige arenaer for å forebygge utenforskap. Frivillighetsmeldingen²² legger vekt på betydningen av samarbeid mellom offentlige myndigheter og frivillig sektor for å fremme et inkluderende samfunn, spesielt for barn og unge. Meldingen påpeker hvordan frivilligheten kan spille en viktig rolle i å skape sosiale møteplasser og tilby aktiviteter som støtter barn og unges utvikling.

²¹ [Meld.St. 32 \(2020-2021\) Ingen utenfor – En helhetlig politikk for å inkludere flere i arbeids- og samfunnsliv](#)

²² [Meld. St. 10 \(2018–2019\) Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig](#)

Kommunene er oppfordret til å samarbeide tett med frivillige organisasjoner for å fremme deltakelse og samhørighet blant unge.

I lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven), er formålet i § 1 beskrevet slik:

«Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.»

§ 13 i sosialtjenesteloven regulerer kravet om samarbeid og samordning. Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til at sosiale hensyn blir ivaretatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd.

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide med andre sektorer, forvaltningsnivåer og tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi en person oppfølging og et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, og når dette kan bidra til å løse oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen er pålagt. Blir det påvist mangler ved de tjenester som andre deler av forvaltningen skal yte til personer med et særlig hjelpebehov, skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen om nødvendig ta opp saken med rette vedkommende. Er det uklarhet eller uenighet om hvor ansvaret ligger, skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen søke å klargjøre forholdet.

Kommunen skal samordne tjenestetilbudet etter andre ledd. Ved behov skal kommunen bestemme hvilken kommunal tjenesteyter som skal ivareta samordningen. Dersom det er oppnevnt barnekoordinator etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a, skal koordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet.

I følge sosialtjenesteloven skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen, i tillegg til å følge opp enkelte personer, samarbeide med andre sektorer, forvaltningsnivåer og tjenesteytere, slik at kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift. Som ledd i disse oppgavene skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen gi uttalelser og råd og delta i den kommunale planleggingsvirksomheten og i de samarbeidsorganene som blir opprettet.

Med tjenesteytere menes kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenesteytere, private tjenesteytere som utfører oppgaver på vegne av slike tjenesteytere, barnehager som får tilskudd etter barnehageloven § 19 og skoler som får statstilskudd etter privatskolelova § 6-1.

Utlede kriterier:

- Kommunen skal gjennomføre tiltak som bidrar til at barn og unge opplever mestring og inkludering i barnehage og skole
- Kommunen bør samarbeide med relevante aktører og tilrettelegge for at alle barn og unge har tilgang til fellesarenaer og tilbud om fritidsaktiviteter
- Kommunen skal samarbeide på tvers av tjenester og forvaltningsnivåer for å identifisere og ivareta levekårsutsatte barn og familier

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

Osen kommune
Organisasjon og virksomhetsstyring

Revisjon Midt-Norge Sa
Brugata 2
7715 Steinkjer

Deres ref.

Vår ref.
24/164 - 8

Dato
15.10.2025

Sosial bærekraft Osen kommune - uttalelse til utkast til forvaltningsrevisjonsrapport

Følgende problemstilling er undersøkt i denne forvaltningsrevisjonen:

1. Har kommunen relevant og oppdatert kunnskap om barn og unges levekår i kommunen?
2. Blir kunnskapen brukt i det systematiske og forebyggende arbeidet overfor barn og unge?
3. Iverksetter kommunen tiltak for å ivareta sosial bærekraft?

Kommunedirektøren viser til at Osen kommune er i prosess med utforming av ny samfunnsdel til kommuneplan. I denne sammenheng er statistikk og kilder til dette, som folkehelseprofil og oppvekstprofil, samlet i planprogrammet som er synliggjort på kommunens hjemmeside. Statistikk og kunnskapsgrunnlag er også synliggjort i budsjett og økonomiplan som grunnlag for prioriteringer og målsettinger. Det er i tillegg igangsatt målrettede medvirkningstiltak som skal hente inn stemmen fra barn og unge i arbeidet med samfunnsdelen. Det vises til at sosial bærekraft er prioriterte mål jf. budsjett 2025 og planprogram for samfunnsdelen. Mål 3 god helse og livskvalitet, og mål 8 anstendig arbeid og økonomisk vekst, er konkrete knagger for bærekraftig utvikling. I handling vil dette komme til uttrykk gjennom å ønske utvikling innen bolig- og næring, men også arenaer for inkludering, folkehelse og tidlig innsats. Her kan det i budsjett og budsjettvedtak vises til konkrete tiltak som er igangsatt.

Kommunedirektørens betraktning er at arbeidet med sosial bærekraft er et område som i metode stadig vil kunne være i utvikling i tråd med kunnskap og utfordringer i samfunnet. Tverrsektorielt samarbeid er forventet tilnærmet i alle kommunale fagområder. Det kan også være kortere vei med tanke på å kunne utøve dette i praksis, i en mindre organisasjon som Osen kommune. Det er rom for, og arbeides med utvikling av tverrsektorielt samarbeid og koordinering av tjenester som angår barn og unge. Dette angår også samarbeid på tvers av kommunegrenser, innen oppvekst og helse.

Kommunedirektørene er enig i at rapportens anbefalinger i punkt 5.2 vil bidra til systematikk for ivaretagelse av sosial bærekraft.

I forhold til punkt 2.4 vurdering av konsekvenser, kan vurderingen synes streng. Det vises til at Osen er en liten kommune. Kommunen har derfor som utgangspunkt mulighet for å ha et godt oversiktsbilde og vurderinger om konsekvenser og årsaksforhold, særlig på bakgrunn av informasjon som de ulike tjenestene sitter med. I saksbehandling og rapportering i journalsystem arbeider tjenestene på tvers for å koordinere beste mulig.

Postadresse
Rådhusveien 13
7740 Steinsdalen

Besøksadresse
Rådhusveien 13
7740 Steinsdalen

Telefon
+ 47 725 78 200

Kontonr
Org.nr
944 350 675

E-post
postmottak@osen.kommune.no
Internett
www.osen.kommune.no

I denne sammenheng kan det vises til at tjenestene i Osen kommune ønsker å løfte aktuell tematikk som for eksempel gjennom å arbeide med foreldreveiledning. Samarbeidet på tvers av kommunegrenser bidrar til at flere arbeider sammen om tiltak knyttet til årsaker og konsekvenser om sammenfallende funn. Dette er også en strategisk tilnærming for å styrke kompetansen i forhold til oppvekst, barn og unge.

Til opplysning er helse- og omsorgsplan for 2014-2025 vedlagt. Denne viser til tverrfaglige team som team familie og barn, og folkehelsegruppa. Vedlagt er også oversikt over organisering og mandat hos koordinerende enhet.

Kommunedirektøren takker for samarbeidet i prosessen med forvaltningsrapporten som vi også forstår innebærer delvis utvikling av metodikk for tilnærming til spørsmålet om sosial bærekraft. Dokumentasjonen oppleves som lett tilgjengelig gjennom å ikke være for omfattende, og gjennom visuell utforming som bidrar til klarspråk.

Generelt vil revisjoner og evalueringer være bidrag til forbedring, som det er et ledelsesansvar å følge opp.

Med hilsen

Grete Haraldsdatter Haugdal
Kommunedirektør

Kopi til
Astrid Jakobsen

Vedlegg
helse-_og_omsorgsplan_2014-2025
Koordinerende enhet og individuell plan - mandat og organisering

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no